

Дошкільня

УДК 373.2.016:613

О. В. Костюк,

вихователь дошкільного навчального закладу № 25 «Малютко», м. Луцьк

Дослідницько-пошукова діяльність у формуванні пізнавального інтересу дошкільників до природи

Подано розгорнуті конспекти занять із дослідницько-пошукової діяльності, які сприяють розвитку творчої особистості дошкільника, вирішенню проблеми своєчасного виявлення здібностей, інтересів, мотивів та потреб пізнання дітьми довкілля.

Ключові слова: дослідницько-пошукова діяльність, ігри, досліди.
Kostiuk O. V. Explorative and Search Activity as Means of Informative Interest Formation of Preschool Children to the Nature.

The detailed notes of occupations on explorative and search activity are given. They promote development of the preschool children creation, timely detection of abilities, interests, motives and requirements of environment knowledge by children.

Key words: explorative and search activity, games, experiences.

Розвиток пізнавальних інтересів дітей залежить від умінь вихователя створити дидактичні й організаційні умови в процесі навчання дошкільників. Для цього треба забезпечити продуктивний зміст розвивального довкілля, системний підхід до організації активної пізнавальної діяльності дітей на основі використання ефективних форм, засобів і методів нестандартного типу для розвитку та стимулювання пізнавальних інтересів, врахування індивідуальності кожного вихованця та надання йому права реалізації власної ініціативи.

Отже, найбільш загальними і важливими завданнями пізнавального розвитку дитини є не просто збагачення її уявлень про навколишній світ, а розвиток пізнавальної ініціативи (допитливості) й освоєння культурних форм упорядкування досвіду (на матеріалі уявлень про світ). У процесі розвитку дітей дошкільного віку пізнавальний інтерес виступає у багатозначній ролі: і як засіб живого, захопливого навчання, і як сильний мотив до інтелектуального та тривалого перебігу діяльності, і як передумови формування готовності особистості до безперервної освіти.

Зважаючи на необхідність урізноманітнення форм життєдіяльності як характерної ознаки педагогічного процесу дошкільного навчального закладу на сучасному етапі, ми маємо постійно розширювати пошук шляхів застосування системного підходу до організації дослідницько-пошукової діяльності.

Заняття з валеології та дослідницько-пошукової діяльності для дітей середнього дошкільного віку

Тема: «Здоров'я – основа усього на світі»

Мета: Закріплювати уявлення дітей про те, що найбільше багатство людини – здоров'я; закріпити поняття про речі гігієни; формувати свідоме ставлення до того, що своє здоров'я треба берегти. Поповнити та систематизувати знання дітей про орган слуху – вухо, що функцією вуха є його спроможність розрізняти

звуки. Показати розмаїття і складність навколишнього світу, який сприймається на слух. Допомогти впізнавати різні звуки, вчити прислухатися; розвивати фонематичний слух, логічне мислення. Виховувати бережливе ставлення до власного здоров'я.

Матеріал: предмети гігієни, іграшки, фарби, мило, миска з водою, аудіозапис звуків природи.

Хід заняття

– Як гарно в нашому садочку, багато діточок, як квітів у віночку. Ви всі такі гарні, веселі, бадьорі. А чому?

– Так, бо ви всі здорові. А коли хворі, якими буваєте? Покажіть. (*Міміка*).

Дослід 1. «Визначити стан здоров'я людини за виразом обличчя»

Подивіться на вираз обличчя наших гостей.

Міцне здоров'я – це найдорожчий скарб.

Зрозуміло, всім відомо,

Що приємно бути здоровим.

Тільки треба знати,

Як здоровим стати.

Здоров'я – основа усього на світі,

Здоровими бути бажають всі діти.

Для цього потрібно щоденно вмиватись,

Робити зарядку й належно вдягатись.

Себе гартувати водою і сонцем,

І солодко спати з відкритим віконцем,

І їсти усе, що на стіл подають,

Бо ж страви нам росту і сил додають.

– Щоб бути здоровим, треба користуватися предметами гігієни. (*Загадки про предмети гігієни*).

Гра «Гігієна»

На столі: зубна щітка, виделка, ложка, гребінець, ляльки, м'ячі. Необхідно відібрати тільки ті предмети, якими не можна ділитися з іншими дітьми. Пояснити свої дії.

А звідки ж беруться хвороби?

*Їх створили злі мікроби,
Це маленькі злодіяки,
Хулігани, розбишаки,
Що живуть усюди,
Де є повно бруду:
У болоті і грязюці,
У смітті та у пилюці,
Під брудними нігтями,
Пазурами, кігтями.
Той, хто руки не поміє,
Їх ковтне і захворіє.*

Дослід 2. «Де ховаються мікроби?»

Довести, що на шкірі є багато зморщок, складок, куди попадають пил, бруд, мікроби.

- Розгляньте складочки, лінії на руках.
- На долоні по лінії згину намалювати лінію.
- Зігнути руку, пальці вперед; намальована лінія зникає. Так мікроби і бруд, потрапляючи в складочки шкіри, стають невидимими.

Дослід 3. «Чи обов'язково митись із милом?»

Продемонструвати, наскільки якіснішим стає миття із застосуванням мила.

- Коли треба мити руки? *(Відповіді дітей).*

І тому, малята, слід вам пам'ятати:

*Будете вмиватися,
Митися, купатися –
Повтікають всі мікроби,
Разом з ними всі хвороби.*

– Уявіть, що ви, здорові та веселі, потрапили на лісову галявину. *(Бігають, стрибають).*

- Чи вміє ліс розмовляти?
- А зайчик ліг під кущик і дрімає. *(Лягли).*

Гра «Впізнай звуки»

Діти лежать, очі заплющені. Звучить музика, в якій відтворюються звуки (дзеленькає дзвінок, скриплять двері, ллється вода, їде машина, завиває вітер).

- Чому ви прокинулись?
- Чим ви слухали?
- Скільки у вас вух?

Дослід 4. «Чи можемо чути із затуленими вухами?»

Запропонувати дітям самостійно визначити функції вуха і аргументувати свої висновки.

Закрити вуха руками, слухати гучну та спокійну музику, голосну і тиху розмову, шепіт.

З'ясувати, чи чути із закритими очима, ротом, носом. *(Відповіді дітей).*

- Чим ми чуємо? Вуха – це важливий орган чуття.
- Що ми чуємо вухами? *(Вони допомагають нам розрізняти звуки, голоси).*

Гра «Хто як кричить»

За допомогою вуха ми чуємо високі й низькі звуки, чуємо, якщо навіть один звук заблудився у слові:

*Пошиє собі котик тапки,
Щоб взимку не мерзнути в ... (лапки) шапки.
Дошки під гору везім,
Побудуємо новий ... (дім) бім.
Щоки червоні у Саші,
Він з'їв багато молочної ... (паші) каші.*

– Але щоб усе це чути, вуха потрібно берегти. А як їх берегти?

- Як ви думаєте, коли краще чути – коли галас чи тиша?
- Як треба розмовляти?
- Коли наші вуха здорові, ми веселі. І що нам хочеться робити? *(Відповіді дітей).*
- Тож ходімо гуляти на вулицю.

Заняття з валеології та дослідницько-пошукової діяльності для дітей старшого дошкільного віку

Тема: «Як ми дихаємо»

Мета: розширити знання дітей про властивості повітря, ознайомити з однією із них – рухом повітря (вітром); розповісти про значення повітря для дихання. За допомогою спостережень та дослідів підводити до самостійних висновків. Розвивати наочно-образне мислення, мовлення, допитливість. Виховувати дбайливе ставлення до довкілля.

Матеріал: трубочки для коктейлю, склянка з водою, повітряні кульки, поліетиленові торбинки, віяла, паперові човники, миска з водою.

Хід заняття

– Сьогодні ми з вами пограємо в цікаву гру з Невидимком. Хто ж це? Це те, що є навколо нас і без чого не можна жити, але ми його не бачимо. Будемо разом шукати цього Невидимка. Підніміть ступню й загляньте під неї. Стуліть долоньки та загляніть всередину.

– Ви щось бачите? Ні? Я також. Але знаю, що наш Невидимко тут. Я придумала, як його піймати. Надмемо ось так щоки *(показує).*

– Як ви гадаєте: що у нас в роті? *(Повітря).* Я знаю, як іще можна впіймати Невидимка. Візьмімо кожен трубочку і дмухнімо крізь неї на долоні. Що ми відчуваємо? *(Повітряний струмінь, який проходить крізь трубочку).*

– Повітря невидиме для ока, тому ми не можемо його побачити, а лише відчути на своєму обличчі. Спробуйте помахати руками перед своїм обличчям. Що ви відчули?

– Повітря буває різне. Яке повітря в нас у групі? *(Тепле, сухе, чисте).* Яке повітря надворі? *(Холодне, морозне).*

Пропоную дітям погратися з повітряними кульками.

– Я беру кульку і надуваю її. Чому вона більшає?

– А тепер випущу кульку з рук. Чому вона меншає? *(Тому, що з неї виходить повітря).*

– Ще можна наповнити повітрям і поліетиленові торбинки. Тримайте міцно. Що в середині торбинок? *(Повітря).*

– Якого кольору? *(Прозоре).*

Отже, ми впіймали і помітили нашого Невидимка. Тож можемо зробити висновок. Що ж оточує нас навколо? *(Повітря).*

– Повітря можна ще й відчути. Візьміть віяла і повільно помахайте перед обличчям. Ось так ви створюєте легенький вітерець. Спрямуйте його собі на ніс, на вуха. Тепер рухайте віялом швидше. Ви перетворили легенький вітерець на вітер, який дме дужче, тому що рухається швидше.

– Яким буває вітер? *(Холодним, теплим, легеньким, лагідним, пронизливим, сильним, сердитим).*

– А зараз ми з вами самі станемо вітром. *(Діти разом із вихователем довільно рухаються в супровід його слів).*

– Я вітер. Я легкий, ніжний, теплий. Я граюся з квітами. Лагідно торкаюся їхніх пелюсток. Я ховаюся у вітті дерев і шурхоchu листячком. Мої крила великі й легкі. Я лечу над морем, і від мого подиху на воді утворюються хвилі. Я здіймаюся високо в гору і співаю на весь голос: «Я – вітер! Я – найшвидший! Я – найдужчий! А тепер я стишився й приліг відпочити». *(Діти сідають на килимок, а вихователь продовжує).*

– Ось дівчинка Оленка гуляє в лісі. *(На фланелографі виставити силует дівчинки.)* Вона дихає в лісі чистим повітрям. Ось цими синіми кружечками зобразимо чисте повітря навколо Оленки. У ньому багато кисню, дуже потрібного всім людям. Давайте покажемо, як вдихає Оленка чисте повітря. *(Діти вдихнули).*

– Що ви відчули? Повітря зайшло в рот до вас, і до Оленки теж. Заберемо кілька кружечків. Це те повітря, котре вдихнула Оленка. Але вона не тільки вдихає, але й видихає повітря назад. Покажіть, як видихається повітря. А щоб краще його відчути, піднесіть долоню до рота. *(Діти кілька разів глибоко вдихають і видихають).*

– Що ми відчуваємо на долоні? *(Тепле повітря, яке видихнули).*

– Ось і Оленка теж видихнула. Додавимо знову декілька кружечків. *(Виставити кружечки червоного кольору).*

– Подивіться уважно, чи це ті самі кружечки, які я забрала?

– Чим вони відрізняються?

– Так, це червоні, а не сині кружечки, бо повітря, яке ми видихаємо, уже не чисте, а забруднене. У ньому мало кисню, а багато шкідливого газу.

– Оленка ще раз вдихнула *(забрати сині)* і видихнула *(поставити червоні).*

– Що сталося з повітрям? А що може статися з Оленкою? Так, їй буде нічим дихати.

– Але не забувайте, що Оленка гуляє в лісі й поруч ростуть дерева. Дерево своїми листочками теж вбирає повітря. Ось так *(забрати кілька червоних).* І віддає назад *(поставити сині).*

– Помітили ви щось незвичайне?

– Якого кольору кружечки я зняла? А які з'явилися? А знаєте чому? Тому, що рослини вбирають шкідливий газ із брудного повітря, а віддають кисень, роблять повітря знову чистим.

Затуліть на короткий час носа і рота рукою, а тепер глибоко вдихніть повітря. Правда, це приємно? А тепер покладіть руки на груди. Відчуваєте, як вони рухаються під час дихання? Отже, що необхідне людині для дихання? *(Повітря).*

– Кому ще потрібне повітря для дихання? *(Тваринам).*

– Як, на вашу думку, чи потрібно підтримувати чисте повітря в нашому місті? Як саме? *(Сміття викидати до смітника, прибирати майданчик від листя, гілок, щоб вітер не розносив їх, бо від гниття псується повітря).*

Підсумок.

– Що запам'яталось на занятті?

– Про що розповісте вдома?

Заняття з дослідницько-пошукової діяльності та ознайомлення з природою для дітей старшого дошкільного віку

Тема: «Мандрівка в далеке минуле»

Мета: Дати дітям уявлення про прекрасну і цікаву планету Земля, про її народження, ознайомити з таким

явищем природи, як вулкани. Розповісти про утворення гір. Дати поняття про те, як люди досліджують та вивчають історію нашої планети; розвивати цікавість, кругозір, увагу, мислення. Виховувати любов до природи, бажання пізнавати нове.

Матеріал: моделі різних кліматичних зон, вулкана, гір, ящик із піском, зразки скам'янілостей; таблиці із зображенням вулканів, магніт, кольоровий порошок, сода, оцет, папір, приладдя для малювання, глобус.

Хід заняття

– Діти, пригадаймо, на якій планеті ми з вами живемо? Як вона називається?

– Так, це планета Земля. Вона прекрасна і надзвичайно цікава. Це наш рідний дім, у якому безліч рослин, тварин, океани, ліси, пустелі та рівнини, гори, ріки, болота, степи... Розгляньмо ось ці зображення різних куточків нашої планети. Що це? *(Пустеля, гори, Північний полюс тощо).*

– А ви знаєте, як називаються тварини, які живуть у цих місцях? *(Діти називають).*

Усі куточки на нашій планеті – чудові. Тільки на планеті Земля є вода і повітря, які нам так необхідні. Але так було не завжди.

Як народилася і росла наша планета? Як ми можемо про таке дізнатися? Вам лише 6 років, а Землі вже цілі мільйони. Чи може взагалі хто-небудь із людей знати, якою вона була спочатку, люди ж тільки не живуть?!

– Діти, а як ви гадаєте, з чого ми дізнаємося про нашу планету? *(Книги, кіно, картинки...).*

– Так, але найпершими розгадати таємницю народження Землі допомагають вчені – палеонтологи, геологи, археологи. Вони вивчають рештки рослин, тварин, які жили дуже давно і перетворились на корисні копаліни. А знаходять вони все це, розкопуючи землю, – ведуть розкопки.

Усі знахідки вчені називають скам'янілостями. Діти, а ви хочете подивитись, як знаходять скам'янілості?

Дослід 1. «Знайди скам'янілість»

– Подивіться, перед нами ящик із піском. У цьому піску ми й будемо шукати. Спочатку обережно розгортаємо пісок руками, а коли побачимо предмет, його треба пензликом дуже обережно звільнити від зайвого піску. *(Діти виконують роботу).*

– Розгляньмо, що ми знайшли. Що це може бути, кому могло належати?

– Ось так учені робили розкопки, а потім вивчали знайдене. Вони дізналися, що народилася наша планета з невеличкого шматочка, схожого на магніт. Цей шматочок весь час літав у космосі і, як магніт, притягував до себе камінці, піщинки, уламки інших планет.

Дослід 2. «Чарівний годинник»

Вихователь пропонує дитині взяти магніт і водити ним по столу, на якому лежать невеликі металеві предмети.

– Що сталося з предметами?

– Як ви гадаєте, чому це сталося?

– Так, поступово Земля стала великою кулею, що обертається навколо Сонця. Але на ній не було ні рослин, ні повітря, ні тварин. А що тоді могло відбуватись на нашій планеті?

– Щоб побачити це, ми можемо вирушити у подорож. Згідні? Щоб перенестися у далеке минуле, нам потрібно скористатись чарівним годинником. Ось він. Нам лише треба повернути його стрілки назад і сказати: «Раз, два, три. Час, годинник, поверни!»

(Гасне світло, звучить швидка музика, лунають гуркіт та вибухи, вмикається червоне світло. На підставці знаходиться таблиця із зображенням виверження вулкана).

– Діти, подивіться, наша Земля схожа на розпечену сковорідку. Куди не кинеш оком, скрізь вогняні вулкани, дим... Назвали вулкани на честь древнього бога Вулкана, який начебто мав під землею свою кузню. І коли працював там, іскри від розпеченого металу вилітали через отвори, які й названо вулканами.

– А як же утворюється вулкан? З тріщини отвору у поверхні Землі тече гаряче вогняне місиво – магна, поступово утворюється великий конус, на вершині якого є заглибина, так званий кратер, або «чаша».

– Зараз ми подивимось, як діє вулкан.

Дослід 3. «Вулкан»

Виготовляється модель вулкана, у якому залишено отвір угорі (*зрізаний конус*). В отвір установлюють невелику пластмасову баночку. Змішують який-небудь червоний порошок із питною содою і розмішують його у чаші. При виконанні дослідів у порошок додають оцет. Починається «виверження».

– Діти, ви чуєте вибухи? Це вибухають вулкани. А на що схожі вулкани? (*На гору*). Це і є гора. Так на Землі виникли перші гори. Ви хочете дізнатись, як утворювались вони? Я вже розповідала, що Земля утворилася з багатьох уламків. І тому в середині неї, дуже глибоко, ці шматки і знаходяться. Вони не стоять на місці, а весь час рухаються. Під час руху вони можуть насакувати один на одного, піднімають земну поверхню і перед нами з'являється гора.

Дослід 4. «Утворення гір»

У ящику лежить пісок з абсолютно рівною поверхнею. Вихователь пропонує дітям доторкнутися руками піску.

– Чи є на ньому гори, горбики? Уявіть, що ваші ручки – це уламки, які знаходяться глибоко під землею і весь час рухаються.

Вихователь пропонує занурити руки глибоко в пісок, на 25–30 см, і рухати ними.

– Якою стала поверхня? Що на ній утворилось? Чому це сталося?

Вихователь може запропонувати дітям продовжувати рухи.

– Якими стали гори?

– Але нам вже час повертатись до садочка. Скажімо годиннику чарівні слова і повернімо стрілочку вперед: «Раз, два, три. Час, годинник, поверни!»

– Ось ми і вдома. (*Вмикається освітлення, звучить спокійна музика*). Діти, сподобалась вам наша мандрівка? Що ми з вами побачили? Скажіть, як ви гадаєте, чи могли у той час на Землі жити люди? Чому?

Вихователь пропонує малюкам зобразити на малюнках свою подорож. Самостійна робота дітей.

Заняття з дослідницько-пошукової діяльності та ознайомлення із навколишнім для дітей старшого дошкільного віку

Тема: «Таємниці Всесвіту»

Мета: Продовжувати формувати уявлення дітей про Землю як планету, про Сонце як зірку, що освітлює Землю та інші планети. Дати уявлення про орбіту як шлях планети навколо Сонця. Розширювати уявлення дітей про Космос як простір, що існує за межами планети Земля. Формувати допитливість через інтерес до пізнання природи.

Розвивати уяву, увагу, просторові уявлення. Виховувати любов до природи, бажання її досліджувати.

Матеріал: глобус, кубик, магніт, металеві предмети, схематичне зображення Сонячної системи, моделі планет.

Хід заняття

Раз, два, три, чотири, п'ять.

Нумо в мандри вирушать!

Ти зі мною, я з тобою,

І не будем сумувать.

– Ось зараз ми вирушимо в пізнавальну мандрівку нашою планетою. Як називається планета, на якій ми живемо?

– А як називаються люди, які живуть на Землі? (*Земляни*).

– Що це таке? (*Глобус*). Чому він круглий?

– Ось це і є макет нашої Землі. А чому глобус такий різнокольоровий? (*Ці кольори допомагають людям більше дізнатися про Землю, її природу – річки, моря, океани, гори, ліси, пустелі*).

– Який колір переважає на глобусі? (*Блакитний*).

– Що позначено на глобусі блакитним кольором? (*Річки, озера, моря, океани*).

– А у нашому місті є море, річка чи озеро?

– Як називають річку, яка протікає у нашому місті?

– Що означають коричневі плями на глобусі? (*Це суша*).

– Що є на суші? (*Ліси та гори, поля та пустелі, міста і села*).

– Де живуть люди? (*На суші*).

– Чому? (*На ній зручно будувати свої оселі*).

– Якщо наша Земля кругла, як м'яч, то постають запитання: як же все тримається на ній? Чому не руйнуються будинки? Чому не падають люди? Чому не витікає вода з морів та річок?

Дослід 1.

– Спробуємо покласти на глобус кубик. Ось зверху він ще якось тримається. А що буде, якщо покласти його збоку або знизу?

– Наша Земля всіх дуже любить. Любить свої моря й океани, ліси, поля, міста і тому все це тримає біля себе. У неї є сила тяжіння.

Дослід 2.

– Ви коли-небудь гралися з магнітом? Пограймося.
(У дітей – металева кулька та магніт, який чіпляється за неї).

– Бачили, як він притягує все металеве до себе?
Так от і ми притягуємося до Землі.

– Ви вже знаєте, що ми живемо на планеті...
(Земля). А навколо планети існує простір, який називається як? (Космос).

– Чи можете ви побачити простір? (Небо, коли піднімаємо голову вгору).

– Що ви бачили у цьому просторі? (Хмари, сонце, зорі).

– А вночі що ви бачите? (Зірки, місяць).

Дидактична гра «Брати і сестри»

– Яку зірку можна побачити вдень? (Сонце).

– У Сонця є своя родина – планети, що рухаються навколо нього. Усі разом складають Сонячну систему. Вони ніби сини і дочки Сонця. Цікаво, кого у Сонця більше – синів чи дочок?

Сини: Меркурій, Марс, Юпітер, Сатурн, Уран, Нептун.

Дочки: Венера, Земля.

– Сонце таке сильне, що притягує до себе всі планети, не дає їм полетіти в безмежний космос. Тому планети постійно кружляють навколо Сонця певним шляхом, що називається орбітою.

– Разом розташуємо навколо Сонця його родину – планети.

*Як від Сонця починаємо,
То Меркурій першим знаємо.*

*А за ним, немов подруга,
Це Венера, вона друга.*

*А нам серце звеселя
Третя – матінка Земля.
Ніби бог війни упертий,
Марс іде. І він четвертий.*

*Знає астроном завзятий,
Що гігант Юпітер – п'ятий.
Хто з кільцем здружився просто,
Це – Сатурн. Планета шоста.*

Він – бог неба в себе вдома.

Це – Уран. Планета сьома.

Хто планету восьму знає?

Це Нептун нас зустрічає.

А остання хто, малята?

Плутон, вона дев'ята

(Виставляють зображення планет).

– Яка планета найбільша? (Юпітер).

– Яку форму мають усі планети? (Форму кулі).

– На якій планеті буде тепліше – на Меркурії чи на Нептуні? Чому? (Бо Меркурій ближче до Сонця).

– Ви коли-небудь сиділи біля вогнища? Якщо сісти близько до вогню, то буде дуже спекотно, а якщо сісти далеко, то не відчуєш його тепла. А якщо сісти на зручній відстані, то буде приємно і тепло. Наша планета розташована від Сонця на такій зручній відстані, на ній не дуже холодно і не дуже спекотно. Планета Земля – єдина в Сонячній системі, на якій є життя.

Майже у всіх планет є супутники. Як називається супутник планети Земля? (Місяць). Супутники обертаються навколо своїх планет.

Рухлива гра «Супутники – планети»

– На якій планеті існує життя?

– Згадайте, як одним словом можна назвати простір за межами Землі? (Космос). Тож намалюймо Космос. (Воскові олівці й чорна акварель).

Заняття з дослідницько-пошукової діяльності та ознайомлення із природою для дітей старшого дошкільного віку

Тема: «Вода – це життя на Землі»

Мета: Розширити знання дітей про різноманітність тваринного та рослинного світу і залежність їх способу життя від природних умов. Узагальнити знання про те, що життя на землі неможливе без води. Закріпити знання про те, що вода прозора, не має смаку. Виховувати любов до природи.

Матеріал: краплинки, таблиці, ілюстрації, прозорі склянки, вода, молоко, сік, сіль, цукор, акварельні фарби, олія.

Хід заняття

*Відома звіку рідина,
Усяк її вживає.
Буває хмаркою вона,
Сніжинкою буває,
Буває, як скло,
Крихка, тверда,
Звичайна – підкажіть ... (вода).*

– Розгляньте уважно картинки на дошці. Здогадайтеся, що в них є спільного? (На всіх картинках зображено воду).

– До нас у гості прийшли сестрички Краплинки. Вони працюватимуть та всім дуже потрібні. Ви з ними уже не один раз зустрічалися. Разом подумаймо, де можна зустріти дуже багато краплинок? (У воді).

– А де можна побачити воду? (У річці, озері, крані, акваріумі, коли йде дощ або розтає сніг). Так, вода милує наші очі в озерах, річках, струмках і ставках, в морях і океанах. А для чого потрібна вода? (Її використовують люди, щоб пити, водою мийуться, у ній перуть речі, готують їсти тощо). Вода дає життя. Без води в'яне квітка, страждає звір, гине пташка. Вода є у кожному куточку нашої планети Земля.

Дві третини планети вкриті водою. В одних місцях земної поверхні її збирається багато. Як ви думаєте, де збирається багато води на планеті? (*В морях, океанах, річках, озерах*).

– А ось в інших місцях земної поверхні води мало, наприклад, у пустелі. Що таке пустеля? (*Це територія, повністю вкрита піском*).

– Але і в пустелі бувають оазиси – місця, де є вода. А без води не можуть існувати ні рослини, ні тварини.

Деякі рослини і тварини накопичують про запас воду, а потім при необхідності використовують її.

– Які тварини живуть у пустелі? (*Верблюд, джейран, ящірка, черепаха*).

– Які рослини ростуть у пустелі? (*Кактус, перекотиполе, верблюжа колючка*).

Є рослини і тварини, які можуть жити тільки у воді.

Завдання: обвести синім олівцем зображення тварин і рослин, які живуть у воді.

Вода надзвичайно непосидюча, їй необхідно кудись рухатись, у щось перетворюватись.

– У якому вигляді ми зустрічаємо воду в природі?

1. У вигляді сніжників.

<i>Білесенькі сніжиночки, Вродились ми з води. Легенькі, як пушиночки, Спустились ми сюди.</i>	<i>Ми хмаркою носилися Від подиху зими І весело крутилися Метелицею ми.</i>
--	---

2. Візерунок морозу на вікні – теж вода.

3. Іній на деревах – це вода.

*Срібні дерева, срібне гілля,
Сріблом пухнастим
Вкрита земля.*

*Срібні у синьому
Небі хмарки,
В срібних заметах
Срібні стежки.*

4. Вода у вигляді туману.

*Дощик, дощик! –
Аж залопотіло.*

*Ліс і поле, все навколо
Дощику зраділо.*

5. Хмари в небі – це теж вода.

6. В природі вода зустрічається у вигляді роси.

У народі кажуть: якщо вмиватися росною, то будеш гарною і здоровою.

Сестрички Краплинки люблять гратись і сьогодні пропонують погратись разом.

На столі три склянки з рідиною (*Вода, молоко, чай*).

– Що в першій склянці? (*Молоко*). Як ви дізнались?

– В якій склянці вода? Чому? (*Прозора*).

– Що означає «прозора»? (*Крізь воду нам усе видно*).

Дослід 1.

Краплинки принесли іграшки – маленьких ведмедя, собачку та бегемота. Діти заплющують очі, іграшки ховаються у склянках.

– Які іграшки заховались?

– У якій склянці іграшка не змогла заховатись?

– Чому у воді їх добре видно? (*Вода прозора*).

Дослід 2.

Перед дітьми – склянки з водою.

Покуштуйте воду. Яка вона на смак? Чи пахне вода?

Діти приходять до висновку, що вода не має запаху і смаку.

Краплинки пропонують знову погратись у хованки, але тепер будуть ховатися не іграшки, а ось ці речовини (*сіль, цукор, акварельні фарби*).

Дослід 3.

Діти розчиняють сіль, цукор, фарбу.

– У чийій склянці заховалась фарба? Якого вона кольору? Як ти дізнався? (*Змінився колір води, вона стала такого ж кольору, як фарба*).

– Цікаво, чи заховались у воді цукор і сіль?

– Що з ними сталось? (*Розчинились у воді*). Тепер це не просто вода, а розчин.

– Який смак у воді?

– А яка вода із сіллю на смак?

– Отже, ми можемо зробити висновок: що може робити вода з різними речовинами? (*Розчиняти*).

– А чи всі речовини розчиняються у воді?

Дослід 4.

Додати у склянку води кілька крапель барвника, а потім повільно влити олію. Накрити пластиковою кришкою і добре збовтати, струснути склянку разів десять, поставити на стіл.

Спостерігаємо. Спочатку здається, що рідини розчинилися одна в одній, але минає кілька секунд – і вміст склянки починає розшаровуватись, у ньому з'являються жирові кульки, які через кілька годин цілком роз'єднуються.

– Отже, який ми можемо зробити висновок? (*Олія і вода не утворюють розчину. Це вже інший вид суміші – емульсія*).

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К. : [б. в.], 2012.
2. Дитина : програма виховання і навчання дітей від двох до семи років. – К. : [б. в.], 2012.
3. Богиніч О. Л. Природа і рух / О. Л. Богиніч, Г. В. Беленька. – К. : Кобза, 2003.
4. Ніколаєнко С. О. Організація дослідницько-пошукової діяльності з дошкільниками / С. О. Ніколаєнко. – К. : [б. в.], 2006.
5. Плохій З. П. Виховання екологічної культури дошкільників / З. П. Плохій. – К. : Ред. журн. «Дошкільне виховання», 2002.
6. Яришева Н. Ф. Екологічне виховання дошкільників / Н. Ф. Яришева. – К. : Грамота, 2001.
7. Артемова Л. В. Перші кроки в Україні / Л. В. Артемова, О. І. Кульчицька, Н. М. Голота, Г. В. Сухорукова. – К. : Кобза, 2003.
8. Беленька Г. Пізнання дитиною світу як крок до розуміння його краси / Г. Беленька // Дитячий садок. – 2010. – № 1. – Вкладка.
9. Беленька Г. Експериментування – крок до пізнання / Г. Беленька // Дошкільне виховання. – 2007. – № 5. – С. 7.
10. Зимові експерименти // Зростаємо разом. – 2012. – № 1.
11. Зимові досліді з водою // Джміль. – 2012. – № 4. – С. 18.
12. Шумей Т. Маленькі дослідники / Т. Шумей // Палітра педагога. – 2008. – № 2–6.
13. Маленькі таємниці великих відкриттів // Дошкільне виховання. – 2006. – № 4. – С. 20.
14. Пошуково-дослідна діяльність // Дитячий садок. – 2010. – № 42–43. – Вкладка.
15. Савенков О. Пробудити дослідника в дитині / О. Савенков // Дошкільне виховання. – 2013. – № 2 – С. 2–7.
16. Смольникова Г. Нові відкриття – щодня! / Г. Смольникова // Дошкільне виховання. – 2013. – № 3. – С. 6.
17. Цікаві досліді // Зростаємо разом. – 2011. – № 11. – С. 12.